

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 929/06
17.05.2006. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Војимира Цвијовића, председника већа, Браниславе Апостоловић, Јованке Кажих, Миломира Николића и Весне Поповић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА, чији је пуномоћник АБ, адв., против тужене ББ, чији је пуномоћник БА, адв., ради измене одлуке о чувању и васпитавању детета, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Окружног суда у Нишу Гж.2498/05 од 2.12.2005. године, у седници одржаној 17.5.2006. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Општинског суда у Нишу П.4821/03 од 15.6.2005. године, и пресуда Окружног суда у Нишу Гж.2498/05 од 2.12.2005. године, и предмет враћа на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Нишу П.4821/03 од 15.6.2005. године, ставом првим изреке одлучено је да се мења одлука о поверавању на чување и васпитање мал. ММ одређеног пресудом П.5947/96 од 9.6.1998. године, тако што се мал. ММ поверава на чување и васпитање тужиоцу АА, као оцу. Ставом другим изреке обавезана је тужена да свом сину ММ на име свог доприноса за издржавање плаћа месечно 21% од личног дохотка који прима код "ВВ" почев од 21.2.2000. године, па убудуће док за то постоје законски услови и то сваког месеца унапред најкасније до 5. у месецу за текући месец поштом на адресу тужиоца. Ставом трећим изреке обавезан је тужилац да туженој омогући виђење мал. ММ једном недељно суботом од 10. до 20 часова са преузимањем детета у Центру за социјални рад "ГГ" и враћањем испред зграде где дете живи са оцем. Ставом четвртим изреке одлучено је да се мења пресуда Општинског суда у Нишу П.5947/96 од 9.6.1998. године у делу одлуке о чувању и издржавању мал. ММ у ставовима два, три и четири, док у осталом делу иста пресуда остаје неизмењена. Ставом петим изреке обавезана је тужена да исплати тужиоцу износ од 35.750,00 динара на име накнаде трошкова парничног поступка.

Одлучујући о жалби тужене Окружни суд у Нишу је пресудом Гж.2498/05 од 2.12.2005. године одбио жалбу као неосновану и потврдио првостепену пресуду.

Против наведене другостепене пресуде тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу чл.386. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

Према утврђењу нижестепених судова, међу странкама је вођен парнични поступак П.5947/96 у коме је донета пресуда 9.6.1998. године, којом је разведен брак странака а мал. син ММ поверен на чување и васпитање мајци ББ а тужени АА обавезан да мал. ММ плаћа издржавање у износу од 20% од своје зараде с тим што је тужена обавезана да омогући виђење тужиоца АА са мал. сином. Након правноснажности пресуде покренут је поступак извршења пред Општинским судом у Нишу под бројем 232/99 по предлогу ББ против АА ради предаје мал. ММ који није окончан, а мал. ММ рођен __. године у __ и даље се налази код оца уместо код мајке. Центар за социјални рад "ГГ" у свом извештају од 30.6.2003. године истиче да је потребан дуготрајни рад са мал. ММ и његовим родитељима, да принудним путем није извршено мишљење - одлука суда о поверавању детета мајци, да је са мајком направљен помак у сарадњи и у комуникацији и да би примена сила још више нарушила психичко стање детета, да је мал. ММ изричит и надаље да остане са оцем који се до сада адекватно старао о њему и да је мишљење стручног тима да су испуњени услови за измену раније судске одлуке о поверавању детета, да се мал. ММ повери оцу АА на даље чување и васпитање и да је отац испољио потребну флексибилност и сарадњу у заштити интереса детета. Одбили су предлог тужене за ново вештачење сматрајући да је довољно за одлучивање и вештачење извршено 30.5.2003. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су погрешно применили материјално право када су нашли да треба изменити одлуку о поверавању, чувању и васпитавању мал. ММ оцу АА, базирајући своју одлуку на мишљењу Центра за социјални рад учињеног од 30.5.2003. године, а првостепену одлуку суд је донео тек 15.6.2005. године, након 2 године од учињеног вештачења. При томе, нису узели у обзир да је дете у међувремену од извршеног вештачења када је имало 9 година напунило 11 година и када је његов интелектуални и емоционални статус другачији у односу на дан када је вршено вештачење.

С тога тужена основано у ревизији указује да је услед погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

Наиме, нижестепени судови су погрешно применили материјално право када су одбили предлог тужене

такође, нижестепени судови су погрешно применили материјално право када су одбили предлог тужбе да се обави ново судско психијатријско вештачење како тужиоца (оца детета) ради утврђивања стања његовог душевног здравља а посебно о могућности да се брине, стара и васпитава дете као и да се изврши преглед самог детета ради утврђивања да ли евентуално код детета постоје одређене манифестације поремећаја у психичком сазревању, да ли има других психичких последица насталих услед одвојености од мајке, као и да се прецизира колики је значај комуницирања са оба родитеља у будућем развоју детета. Ову обавезу судови су нарочито имали према чл.3.ст.1. Конвенције о правима детета која је ратификована 1990. године ("Службени лист СРЈ" бр.15/90), којом је предвиђено да у свим активностима које се тичу деце, без обзира да ли их предузимају јавне или приватне институције, од првенственог значаја су најбољи интереси детета. Ставом другим истог члана предвиђено је да се детету обезбеди таква заштита и брига која је неопходна за његову добробит узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља или других лица који су за дете одговорни. Иста оваква обавеза предвиђена је у нашем законодавству одредбама чл.130. и чл.125. Закона о браку и породичним односима којима је предвиђено да суд који доноси одлуку о поверавању деце на чување и васпитање, дужан је да прибави мишљење и предлог органа старатељства и да на погодан начин испита све околности које су од значаја за правилан духовни и физички развој детета и да се приликом доношења одлуке руководи првенствено интересима детета. При томе, посебно се узимају у обзир емоционалне потребе и жеље детета о чему се прибавља мишљење одговарајућих стручњака увек кад околности случаја то захтевају.

Старање о животу, здрављу, образовању и стању детета представља скуп овлашћења која по правилу припадају родитељима као вршиоцима родитељског права. Остваривање тог права, условљено је интересима детета који се као правно заштићен интерес одређује обимом субјективног овлашћења родитеља. Због тога решавање питања родитељског права на начин који треба да обезбеди задовољавање потреба и интереса детета налаже суду који доноси одлуку о поверавању деце на чување и васпитање обавезу да на погодан начин према свим околностима конкретног случаја испита све околности које су од значаја за правилан духовни и физички развој и васпитање детета са што мање ризика за успешан емоционални статус и социјализацију детета. Незадовољење потреба детета на прави и погодан начин којим ће се обезбедити правилан духовни и физички развој детета представља разлог за правну интервенцију.

Како су нижестепени судови приликом одлучивања узели у обзир мишљење Центра за социјални рад од 30.5.2003. године, сачињеног 2 године пре доношења првостепене одлуке, и при томе неосновано одбили предлог тужене да се изврши ново судско психијатријско вештачење, како тужиоца оца тако и детета, а нарочито имајући у виду да је дете у тренутку доношења првостепене пресуде напунило 11 година, па је суд имао обавезу да на погодан начин прибави мишљење детета у сарадњи са школским психологом односно органом старатељства или другом установом специјализованом за посредовање у породичним односима у присуству лица које дете само изабере.

Са изнетих разлога, Врховни суд је на основу чл.395. ст.2. ЗПП, укинуо нижестепене одлуке и одлучио као у изреци.

У поновном поступку, првостепени суд ће у изложеном смислу употпунити чињенично стање, тако што ће одредити ново вештачење које ће водити рачуна превасходно о потребама и интересима детета и узети у обзир његово мишљење, а у циљу потпуног и правилног утврђења стварног стања а с тим у вези потпуне и правилне одлуке о поверавању детета, руководећи се превасходно интересима детета.

На основу чл.357. ст.2. и 3. Породичног закона ("Службени гласник РС" бр.18/2005, који је у примени од 1.7.2005. године) Врховни суд је одлучујући о ревизији тужене применио одредбе раније важећег Закона о браку и породичним односима ("Службени гласник СРС" бр.22/80, 11/88 и "Службени гласник РС" бр.22/93, 25/93, 35/94, 46/95 и 29/01).

Председник већа - судија

Војимир Цвијовић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

дм